

NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND

FORBEREDELSESMATERIALE TIL
NKS' 4.LANDSMØTE 1982
DEL 1

- DIREKTIV OM GJENNOMFØRINGA AV LANDSMØTEBEVEGELSEN
- NOMINASJONER TIL SENTRALSTYRET
- VEDTAKSFORSLAG TIL VEDTEKTENE
- BERETNING FRA SENTRALSTYRET

NORGE
KOMMUNISTISKE
STUDENTFRONTEN

DIREKTIV TIL ALLE LAG OM GJENNOMFØRINGA AV LANDSMØTEFØRE-
BUINGANE.

1.Arbeidet med førebuingane til NKS 4.landsmøte er den viktig-
aste interne oppgåva for NKS i haust.

2.Alle lag skal ta opp følgande dokument til handsaming på
lagsmøte: forslag til beretning frå sentralstyret, forslag til
endringar i handlingsprogrammet. I tillegg må alle lag ta stil-
ling til sentralstyret om at det ikkje skal gjerast endringar i
NKS vedtekter. Frist for innsending av endringsforslag til
beretning, handlingsprogram, vedtekter eller/og andre forslag
til vedtak er 25.oktober

3.Alle godkjente lag har fulle rettar på landsmøte. Antall deleg-
atar pr. lag vert rekna ut i forhold til antall betalande medl.
pr 1/10 1982. Lag med over 15 medlemmer skal velge to(2) delegat-
ar og trevaradelegatar. Lag med eit medlemstal på 15 eller under
skal velge 1 delegat og to varadelegatar. Frist for innsending
av namn på delegatar og varadelegatar er 1/10-82. Frist for inn-
sending av nomineringar til nytt sentralstyre er 25.oktober.

4.Alle lag må på sitt planleggingsmøte i byrjinga av semesteret
legge ein konkret plan for gjennomføringa av landsmøteførebui-
ingane.

Kommentar: Det vil ikkje vere mulig å gjennomføre ei forsvarleg
handsaming av LM-dokumenta og val på mindre enn to lagsmøter, evt
eit heildagsmøte/helgemøte. Alle lag må merke seg fristen for
innsending av namn på delegatar og nomineringar. Laga bør priorit-
ere diskusjon og handsaming av beretninga særleg høgt. Denne bør
takast opp så tidleg som mulig i haustsemesteret. Det er svært
viktig at alle studerer LM-dokumenta grundig før møta. Dette vil
vere ein føresetnad for ei forsvarleg gjennomføring av landsmøtet.
Vi har kort tid på gjennomføringa derfor er det særleg viktig
at alle medlemmer er samvetsfulle i førebuingane. 4.mai vil
bli prioritert til LM-diskusjonar og vil komme ut med minst eit
blad i månaden. Skriv til 4.mai.

ARBEIDSUTVALET I NKS.

En av de viktigste oppgavene (kanskje den aller viktigste) for landsmøtet blir å velge et nytt sentralstyre, velge en ledelse som er i stand til å sette NKS' politikk ut i livet og gå i spissen for å utforme politiske linjer for de områdene NKS jobber på. For at landsmøtet skal være i stand til å ta stilling til hvem som er mest skikka til å lede NKS i neste landsmøteperiode, må hele organisasjonen bidra til å få fram kandidater til sentralstyret. Dvs. alle lag må nominere kamerater som de mener kan være aktuelle sentralstyre-medlemmer. Nominer også kamerater som dere er usikre på bør sitte i ledelsen og la landsmøtet ta stilling til hvem som bør velges.

Den andre forutsetninga for at valget blir skikkelig gjennomført er at det legges fram materiale om kandidatene. Foruten en sjølvurdering skal det legges fram en vurdering fra laget eller andre som kameraten har jobba sammen med (f. eks. en person fra laget og et par andre). Erfaringene våre sier oss at sjølvurderinger ikke er nok til å gi et tilnærma riktig bilde av folk, de har en tendens til å bli kaderbiografier og/eller svart-maling. Derfor vil vi legge avgjørende vekt på at kameraten blir vurdert av andre.

Kort om hva sentralstyrets oppgaver består av (stikkord):

Sentralstyret skal sette vedtak fra landsmøtet ut i livet og være ledende i å utforme politikk på aktuelle områder. Sentralstyret bør også være i stand til å stille opp de riktige oppgavene for NKS, dvs. legge opp en mest mulig riktig plan for NKS ut fra situasjonen på lærestedene og i NKS og lede arbeidet på ulike felt. Sentralstyret velger et arbeidsutvalg som vil være den daglige ledelsen for forbundet, f. eks. lede landsomfattende fraksjoner, utgi propaganda, sørge for at vedtak og viktige debatter kommer ut til medlemmer osv. Hele sentralstyret samles noen ganger i året (iflg. vedtektene minst fire ganger) og vedtar hovedlinjene i NKS' politikk, planene og ellers saker som er av betydning for NKS.

Det er gunstig om sentralstyret består av folk med erfaring fra ulike politiske områder, men dette skal ikke gå på bekostning av politisk nivå. Hovedregelen er at ledelsen skal velges blant de mest framskredne medlemmene i forbundet. Vi ber om at lagene nominerer kamerater som de mener har nivå til å sitte i sentralstyret, sjøl om disse har kort tid igjen å studere. Noen av disse kan helt sikkert være til stor nytte for et sentralstyre som vil bestå av en del folk med relativ lite erfaring.

Andre saker som vi må legge vekt på er å få fram jenter. Jentene utgjør en viktig del av NKS, de står for mer enn 50% av aktivismen og den praktiske jobbinga, men blir gjerne oversett når det skal velges folk til ledende verv

Det vil bety mye, både for å styrke jentenes stilling i NKS og ikke minst for NKS, at jente konstres til å bli ledere og ta på seg større oppgaver. Videre må vi bestrebe oss på å få med kamerater fra små plasser. Det vil få betydning når sentralstyret skal utforme politikk og planer for hele organisasjonen at det ikke bare består av folk fra universitetene.

Under har vi satt opp noen kriterier som vi mener er viktigst å legge vekt på ved valget. Men vi vil understreke at vurdereingene må være helhetlige, dvs. at saker som ikke faller inn under noen av kriteriene må komme fram hvis dere mener det har betydning for valget. Lagene skal rangere de som nomineres. Også enkeltpersoner har rett til å foreslå kandidater. Forslag må leveres nominasjonskomiteen så snart som mulig slik at nom.kom. kan sørge for at det lages vurdering av vedkommende.

Nominasjonskriterier.

1. Aderhistorie: Fartstid i ml-bevegelsen, verv og oppgaver, hvilke saker kameraten har jobba med, utvikling-særlig den siste tida. Ta også med hvor lenge kameraten har igjen å studere.

2. Teoretisk nivå: Interesse for teori og vilje til å studere de kommunistiske klassikerne, legg vekt på om kameraten evner å anvende marxismen-leninismen på virkeligheten, er aktiv i den teoretiske kampen, -holder innledninger i laget, skriver innlegg til internbladet osv.

Vi ber om at kameraten under dette punktet redegjør for sine standpunkt i viktige diskusjoner som har gått i NKS den siste tida (f.eks. høyrediskusjonen, sosialismedebatten, fred-og forsvarspolitik, interessekamp og utdanningspolitikk. Landsmøtet har rett og plikt til å ha kjennskap til hvilke standpunkt til viktige spørsmål som vil være representert i sentralstyret det skal velge.

(+interesse for generelle politiske diskusjoner og studier)

3. Sjølstendighet og initiativ: Vurder kameratens evne til å ta initiativ foreta sjølstendige vurderinger og hobbe sjølstendig med oppgaver. Vurder dett ut fra konkrete oppgaver kameraten har hatt.

4. Klassestandpunkt: Evne og vilje til å arbeide uegennyttig for massenes daglige interesser og kommunismens sak. Legg vekt på om kameraten har vært villig til å ta på seg oppgaver vurdert ut fra kravene som klassekampen stiller og underordne personlige ønsker (f.eks ta på seg verv i NKS sjøl om det vil gå på bekostning av fag og privatliv eller andre politiske saker en har lyst å drive med).

Vi ønsker også at kameraten redegjør for hvordan han/hun vurderer situasjonen i NKS og ml-bevegelsen, og også rørselas betydning og framtid.

5. Masselinja: Det er ikke nok å ha stor kontaktflate og kjenne mange folk på faget/lærestedet.

Det avgjørende er å mobilisere massene til kamp (eksempel mobilisere studentene til kamp mot økonomiske forverringer), knytte folk (farmere til NKS og verve til forbundet.

5. Demokratisk sentralisme: Vurder kameratens evne til å jobbe i samsvar med NKS' vedtekter, sette vedtak ut i livet, være aktiv i å ta opp motsigelser internt og kjempe for enhet i bevegelsen.

7. Disiplin: Vi trenger en ledelse som har en bevisst og frivillig disiplin basert på forståelse av oppgavene og politikken.

8. Diskvalifiserende egenskaper: Det er nødvendig å få fram sider ved kameraten som kan være diskvalifiserende for å sitte i sentralstyret, sånt som kvinneforakt og en kvinneundertrykkende praksis, mye bruk av alkohol, bruk av andre rusmidler, brudd på NKS' vedtekter og andre saker som lagene mener kan være diskvalifiserende.

NKS'sentralstyre.

SENTRALSTYRET FORESLÅR: INGEN ENDRINGAR I NKS' VEDTEKTER.

Sentralstyret har gjennomgått vedtektene med sikte på å legge fram evt. forslag til endringar for landsmøtet. Vi har ikkje funne grunnlag for endringar i dei gjeldande vedtektene.

Eventuelle forslag til endringar eller/og tilleggsforslag til vedtektene må vere sentralstyret i hende seinast 25. oktober. Det er elles viktig at endringsforslag blir sendt oss så raskt som mulig. Det har pr. medio august 1982 ikkje kome inn nokon endring sforslag til sentralstyret. Innkomne forslag til endring av vedtektene vil bli trykt i 4.mai.

ARBEIDSUTVALET I NKS.

INNLEDNING.

Denne beretninga tar ikke opp alt NKS har gjort og ikke gjort i perioden. Den tar heller ikke opp alt som har skjedd blant studentene. Den forsøker i stedet å ta opp en del hovedsaker i klassekampen nasjonalt og internasjonalt, samt de viktigste spørsmål blant studentene i og utafor NKS. Beretninga prøver også å peke på sammenhenger mellom disse to nivåene.

NKS er AKP(m-l)s studentorganisasjon. Uten AKP(m-l) ville det i dag ikke eksistert noe NKS. Utviklinga i partiet har avgjørende innflytelse på utviklinga i NKS, to av de alvorligste rystelsene forbundet har vært utsatt for i perioden har dessuten direkte utspring i forhold i partiet. Sentralstyret er glad for at partiet i perioden og særlig i kampene rundt 3. landsmøte holdt fast ved grunnstammen i den marxist-leninistiske teorien. Sjøl om dette førte til avskallinger både i AKP og NKS, var det helt avgjørende for den norske m-l-bevegelsens framtid. I denne beretninga vil utviklinga i AKP(m-l) bli behandla som ekstern i forhold til NKS. Den vil dessuten bli forholdsvis grunt behandla. Beretninga til 3. landsmøte og dokumentene fra samme møte kan studeres av interesserte.

1. Klassekampen internasjonalt.

Denne beretningsperioden starter 1.1.80. Tre dager etter at Sovjet invaderte Afghanistan med 100 000 soldater. Dette er et klart uttrykk for at supermakta Sovjet fortsetter offensiven i forhold til USA. Samtidig forsterkes den økonomiske krisa i de vestlige landa. Arbeidsløsheten når stadig nye rekordtall. Uspøkelig har ikke denne krisa ført til noen djuptgående politisk krise, den almene trend er en stadig veksling mellom borgerlige og "sosialistiske" regjeringer som blir avsatt etter hversin periode i regjeringsposisjon fordi de heller ikke er i stand til å gjøre noe med krisa. Kampen mot krisa ligger på et relativt lavt nivå, og det er ingen tegn til et virkelig oppbrudd i retning venstre blant massene i de industrialiserte landa, verken i øst eller vest. Et viktig unntak Polen. Derimot fortsetter kampene i den tredje verden, sterkere enn noen gang. I løpet av perioden har vi fått en omfattende folke-

krig i Afghanistan, El Salvador. Kampene i Palestina og Kampuchea har blitt skarper, krigene på Afrikas horn fortsetter, Zimbabwe har vunnet viktige seire. Enheten blant statene i den tredje verden blir langsomt sterkere sjøl om den foreløpig er nokså vaklende og periodisk.

Krigsfaren øker. Riktignok er ikke supermaktene direkte innblandet på hver sin side i en lokal konflikt. Men indirekte står de mot hverandre en rekke steder i verden. I hele vesten har denne verdenssituasjonen ført til en sterkt voksende "fredsbevegelse", en sammensatt affære av alt fra bresjnevister, pasifister til anti-imperialister og progressive. I hovedsak fungerer denne bevegelsen objektivt som en støtte til Sovjets ekspansjon. For det første er det en ekstremt vestlig-sjåvinistisk og eurosjåvinistisk bevegelse som stiller parole om "bevare freden" samtidig som 1/4 av jordas befolkning er innblanda i mer eller mindre blodige kriger. "Fredsbevegelsen" overser konsekvent den kampen som føres mot krigen av frigjøringsbevegelsene i verden, ikke minst de som føres mot Sovjet. For det andre sprer bevegelsen systematisk illusjoner om den aggressive supermakta Sovjet. Det mest ekstreme utslaget av denne linja var "fredsmarsjen" i Sovjet sommaren 1982 som i praksis var en hyllingsmarsj til Sovjetimperialismen. For det tredje går lederne i denne bevegelsen i dag i spissen for å spre irrasjonell, passiviserende angst og redsel i ei tid der vitens kapelig om imperialismen er viktigere enn noen sinne (Eksempel: Eva Nordland sa i intervju i Aftenposten 7/8-82: "Logisk tenking hjelper ikke, nå må vi konsentrere oss om å appellere til følelsene") I Norge ledes denne bevegelsen av folk fra SV, NKP og den såkalte venstresida i DNA. Alle disse gruppene er mer eller mindre pro-sojetiske og framstiller Sojet som innringa og utsatt for aggresjon. Den lar systematisk være å ta avstand fra den krig som føres, lar konsekvent være å støtte dem som faktisk kjemper mot okkupasjon og overfall og konsentrerer seg utelukkende om å fjerne atomvåpna i Europa. M-l-bevegelsen har advart mot faren for verdenskrig siden 1975. Dengang ble vi utledd av de samme gruppene som i dag sprer passiviserende

frykt. I valgkampen i Det Norske Studentersamfunn i Oslo høsten 1976-sa f.eks. Svære:"Hva slags arbeidere vil komme til DNS for å diskutere den tredje verdenskrig.Ha ha." Vi ble kalt krigshissere og desslike.

AKP har hatt en riktig hovedlinje i kampen mot krigen.Partiet har vist til at imperialismen fører til krig, at kampen for å utsette eller forhindre krigen derfor må føres mot de imperialistmakter som planlegger å starte den, at frigjørings--kampen i den tredje verden og Solidaritet er langt viktigere faktorer i kampen for fred enn anti-atommarsjer.Videre har AKP vedtatt et omfattende militærprogram som bl.a. peker på at også land i 2.verden (f.eks. Norge) må bygge opp sterke konvensjonelle forsvarstyrker som et ledd i kampen mot krigen, og for å kunne gjøre sterkest mulig motstand mot mot en evt. okkupert.

Det er grunn til å kritisere partiet for mangel på initiativ og en smidig taktikk da fredsbevegelsen begynte å vokse i Norge. Men hovedproblemet har likevel vært illusjoner om fredsbevegelsen og at bevegelsens politiske linjer har fått innflytelse i den kommunistiske bevegelsen.Men erfaringer fra en rekke fagforeninger viser at med systematisk jobbing er det mulig å vinne brei oppslutning om våre linjer.

Blant studenter kan vi oppsummere en negativ utvikling i synet på internasjonale spørsmål.Det drives i liten grad solidaritetsarbeid med den 3.verden, fredsmarsjene får stor oppslutning.Dette har også bidratt til at den prosovjetiske revisjonismen i internasjonale spørsmål har styrka seg.Denne står i dag sterkere blant studenter enn i noen annen gruppe i befolkninga.Viktige unntak er at oppslutninga om solidaritetsarbeid med Polen og Afghanistan på en rekke læresteder har hatt bra gjennomslag.

I perioden har sammenbruddet i den nye marxist-leninistiske bevegelsen i de vestlige,industrialiserte landa blitt forseгла. En rekke av de organisasjonene som vokste fram i slutten av sekstiåra har gått i oppløsning, noen er blitt splitta i mindre

fraksjoner, noen er blitt støttespillere til sosialdemokratene. En vesentlig årsak til sammenbruddet er det faktum at svært mange av disse organisasjonene ikke på noe tidspunkt har hatt rot i arbeiderklassen, men har bestått av intellektuelle. Historia til disse har vært en parallell til utviklinga av studentbevegelsen i vesten: en sterk vekst i kjølvannet av studentopprøret og en mer eller mindre like rask oppløsning ettersom også studentbevegelsen går i oppløsning. Den småborgerlige klassebakgrunnen, manglende skolering og et religiøst forhold til marxismen la mye av grunnlaget for et sammenbrudd etter at den ene guden etter den andre falt i andre halvdel av syttitallet. Oppgjøret med firerbanden, kritikken av kulturrevolusjonen og Mao, Albanias brudd med KKP ble for mye å svelge for de revolusjonære intellektuelle fra '68 som aldri hadde tatt seg tid til en vitenskapelig tilegning av marxismen og forsøk på konkret anvendelse på de lokale forholda.

Sammen med den manglende opprørsstemning blant vestens folkemasser har dette ført til en "tilbakevending til faderhuset" for mange intellektuelle. I Norge betyr dette at store deler av studentbevegelsen er blitt sosialdemokratisk. Det betyr stadig "oppgjør med marxismen", det betyr skjønning av kapitalismen og borgerskapets diktatur av folk som burde vite bedre.

2.Klassekampen i Norge.

Det viktigste som har skjedd i perioden er sjølsagt at den internasjonale krisa i den vestlige økonomien slo inn for fullt i Norge. I perioden har reallønna vært synkende for de fleste, industriproduksjonen forventes å gå ned dette året. Tallene for arbeidsløshet er rekordstore. Men heller ikke i Norge har dette foreløpig ført til noen djup politisk krise. Riktignok ble regjeringspartiet avsatt, men det er også i tråd med internasjonale tendenser.

Blant arbeidsfolk er det tendenser til en viss radikalisering i form av en økende vilje til å slåss for sine krav. Men disse kampene har foreløpig et begrensa omfang, oppslutninga om det revolusjonære alternativet er fortsatt liten. Det er likevel av stor betydning at partiets faglige innflytelse har vokst sterkt de siste åra. Partiets mange faglige tillitsmenn står i dag i spissen for opposisjonen som er i ferd med å vokse fram mot DNA/LO-ledelsens klassesamarbeid. Tariffoppgjøret det siste året viser at vi ikke skal overvurdere denne opposisjonens styrke. Der ble som kjent lønnsnedslaget vedtatt med ganske klar margin av LO-medlemmene.

I de ikke-produktive sektorene er situasjonen blitt skjerpa: Helse- og sosialvesenet utsettes for øksehogg. Det samme gjelder offentlig kommunikasjon, utdanning og forskning. På en del områder møter dette motstand. Forsøk på nedlegging av sjukehus er f.eks. blitt foreløpig slått tilbake, men det ser ut til at de aller fleste av disse kampene tapes til slutt. I utdanningssektorene blir nedskjæringene foreløpig møtt med bukking og skraping fra rektorer og ledelse, og med en viss motstand fra studenter og elever.

Den astronomiske økninga i boutgiftene er i liten grad blitt møtt med kamp, det er faktisk bare studenenes husleiestreiker som kan sies å representere noen aktiv motstand mot det som en gang var tilløp til en sosial boligpolitikk. Kort sagt: borgerskapet har i løpet av perioden st ramma inn folkets livreim på en rekke områder.

Den kommunistiske rørsle har i løpet av perioden hatt en korrekt hovedlinje i kampen mot nedskjæringer og krise. Vi har en rekke plasser stått i spissen for kampen mot nedlegging og rasering av utdanning. NKS har enhetlig avvist SVs forsøk på gjøre utdanningsfinansieringskampen til en intern krangel mellom leger og sjukepleiere..

3. Utdanningssektoren i endring.

Krise har skjerp borgerskapets problemer med den høyere utdanninga. I korte trekk kan utviklinga oppsummeres i to setninger: I begynnelsen av 60-åra bekymra borgerskapet seg for at det ble utdanna for lite høyt kvalifisert arbeidskraft. I 1980-åra bekymrer de seg om det motsatte. Etter prognosene vil det finnes 400 000 personer med mer enn 14-15 års samla utdanning, dvs. cand. mag./DH-ing nivå i år 2000. I 1970 var dette tallet 100 000. Filosofien bak utdanningsekspløsjonen ^{var} trua på utdanning som ei lønnsom investering. Det var ikke så farlig hvilken type utdanning man prioriterte. Der for opplevde man en utdanningsekspløsjon i hele den høyere utdanninga. I dag er denne generelle investeringslinja overfor utdanning forlatt av ideologene i KUD, og man satser i stedet på en mer spesifikk investeringslinje. Problemet framfor 80-åra er dels at det blir utdanna for mange fordyrt, dels at borgerskapet ikke greier å stanse utdanningsekspløsjonen fordi folk flest mener de har rett til høyere utdanning og fordi man er kommet i en situasjon der formelle kvalifikasjoner på stadig høyere utdanningsnivå blir stadig viktigere for å oppnå den jobben man ønsker. Denne devalueringstendensen av utdanning blir skjerp av den økonomiske krise.

Borgerskapets problem er å forsøke samtidig å skjære ned mest mulig på utgiftene til utdanning samtidig som man greier å tilfredsstille folks behov for utdanning som man regner med bare vil øke utover i 80-åra. Dette betyr generelle nedskjæringer, men like viktig er ulike tiltak for å omorganisere og rasjonalisere den høyere utdanninga. Utdanninga angripes derfor fra ulike sider:

-utdanningsfinansieringa. I løpet av de siste 5 åra er levevilkårene blitt så dårlige og kostnadsnormen så lav at det i dag knapt er mulig å studere på heltid. Dette er også det viktigste virkemiddelet for borgerskapet i arbeidet med å rasjonalisere universitetet og få flest mulig over i korttidsstudier som er yrkesretta.

_ budsjettnedskjæringer. Høyre hevder at universitetene og forskninga skal styrkes, men i virkeligheten skjærer man ned på budsjettene. Universitetet i Oslo har hatt stillingsstopp og budsjettnedgang i en årrekke. Dette gjør tilbudet for undervisning dårligere.

- ideologiske framstøt. I løpet av perioden har DNA skapt en ny ideologi rundt utdanningsfinansiering. Før het det at en god studentøkonomi var nødvendig for å kunne fordype seg og få en skikkelig utdanning. Nå heter det at studentene har godt av å jobbe.

-kamp mot profesjonene. Det føres i dag en planlagt hetskampanje mot de yrkesgruppene som har kontroll over sin egen utdanning (i større eller mindre grad) Hensikten med denne hetsen er å fjerne denne kontrollen og gjøre det mulig for staten å bruke mer ufaglært personell.

- "livslang læring". Denne parolen vil man finne igjen som en hovedmålsetting i alt som er laget av programmatisk dokumenter om utdanning de siste 7-8 åra. Først og fremst er denne parolen uttrykk for et ideologisk framstøt som vil legge grunnlag for omfattende rasjonaliseringer i utdanningssystemet: man kan få oppslutning om behov for deltidstudier på bekostning av heltidstudier, på DH-kurs på bekostning av lange universitetsstudier, på behovsprovede stønader og tilbakebetalingsordninger.

Effekten av disse tiltakene har foreløpig vært liten. Studenttallet har ikke sunket. Utgiftene til utdanning forsetter å vokse. Universitetet er seiglivet. Derimot har politikken en rekke andre virkninger. Først og fremst er den i ferd med å omforme studentgruppa. Lenin kalte studentene "revolusjonens stormsvæler" Bakgrunnen for dette var studentenes tendens til raskt å ta standpunkt og kjempe for sine egne og andre undertrykte interesser. Og dette gjaldt studenter som i stor grad

var rekruttert fra adel, prestestanden og storbønder. Denne karakteren har studentmassen alltid hatt. Den er lettbevegelig og intellektuelt engasjert, studentene har gjerne hatt få forpliktelser og vært mobile.

Det som skjedde i 68 var antakelig at denne tradisjonelle mobiliteten ble kryssa med en voldsom tilstrømning til universitetene fra arbeiderklassen og andre deler av folket. Kombinert med ytre faktorer som Vietnam, kulturrevolusjonen i Kina ga dette en eksplosiv blanding som førte til det relativt kortvarige, men voldsomme studentopprøret i Europa.

I Norge i 1980-åra blir derimot studentene eldre, mer etablerte. De er fulltidsstudenter som etterhvert blir mer sosialt og politisk knytta til jobben enn studiene. Men visse studentgrupper er unntatt fra dette. Det gjelder de høyest betalte profesjonene og særlig i dag folk med tilknytning til olje og data. Disse studentene har enten svært godt betalte deltidsjobber for sitteget fag eller blir kjøpt opp av næringslivet på et tidlig stadium av studiet. Den andre gruppa blir folk som tar relativt kortvarige studier på heltid, enten med permisjon eller på oppsparte midler eller sommerjobber. Det er denne typen kortvarige studier som har den raskeste de siste åra. En del av dem er lagt til distriktene, man kan ta en rekke utdanninger langt fra noe universitet eller høyskole. Denne gruppa studenter blir det svært vanskelig for NKS å få grep om, både fordi det er fysisk nærmest umulig og fordi de knapt vil regne seg som studenter. De vil alle ha sine tilknytinger annetseds. Den tredje gruppa blir folk som tar uprioriterte langvarige studier. Det gjelder de tradisjonelle bastioner for progressiv aktivitet som HF- og SV-fakultetene. Disse vil bli preget av deltidsstudent-er mnd ektefelle, barn og jobb og tendere til å endre karakter til rene faglige møteplasser.

Lærerskolenes framtid er svært usikker, de vil muligens bli stående i en mellomkategori.

Denne utviklinga er motsigelsefylt. Samtidig som studentene mister karakteren av å være revolusjonens stormsvaler, blir de en mer undertrykt gruppe, med objektive forhold som ligner det lavere småborgerskapets, i enkelte tilfeller kanskje arbeiderklassens. Mobiliteten blir kanskje mindre, men samtidig styrkes det objektive elementet som kan gjøre studentene og de intellektuelle til arbeiderklassens allierte. Det er mulig at det er denne utviklinga som kan spores i det forhold at studentene i dag er vanskeligere å mobilisere til solidaritetsaksjoner samtidig som de i perioden har vært ute i de største kampene for sine egne interesser noen gang, renteaksjonen høsten 1980 og husleiestreiken våren 1982.

Samtidig legger denne utviklinga et objektivt grunnlag for økende fagforeningshevissthet blant studentene, nødvendigheten av å orgainsere seg som studenter. Dette står i motsetning til den utvikling som trekker studenten bort fra lærestedet. Men fagforeningsbevisstheten arter seg i dag som i hovedsak som en anti-parti-linje som ønsker enhet på tvers av "unødvendige" partiskillelinjer. Men skillet mellom revolusjonær og reformistisk politikk er ikke unødvendig, sjøl om samarbeid i dagskampen sjølagt er avgjørende.

I perioden har altså studentenes kamp for egne krav økt. Det har vært gjennomført en rekke aksjoner, særlig rundt statsbudsjettene og på studentbyene. I de fleste tilfellene har NKS stått helt sentralt i aksjonene. Det var f.eks. vi som tok initiativet til, propaganderte og i praksis ledet gjennomføringa av massemønstringa utafor Stortinget i oktober 1980. Alle plassene vi fins deltok vi også aktivt i ledelsen av aksjonene lokalt. Det har sittet NKSe i de fleste streikekomiteer og aksjonskomiteer.

Et hovedproblem med aksjonene har vært en tendens til demonstrasjon, ikke kamp for å vinne seire. Studentene har i stor grad akseptert forverringene under protest. Det er f.eks. verdt å merke seg at studentøkonomien ble forverra på tross av aksjonene høsten 1980. I husleieaksjonene 1982 utvikla dette

seg til en linjekamp i fronten: Skulle husleiestreiken være en markering eller en kamp for å vinne seire mot Staten og få innfridd krava. SV-ledelsen i DUK og NSU stod for den første linja og foreslo nedlegging 3 dager etter at aksjonen var begynt. Ved å utnytte de tilbaketiliggende delene av de landsomfattende aksjonene, en rekke småplasser der den politiske ledelsen av streiken var svak og konfrontasjonene med de ansatte mest merkbar, klarte SV å få nedlagt aksjonen mot et stort mindretall som besto av Tromsø, Bergen, Oslo og NKS. Særlig i Bergen var stemninga blant de aksjonerende av en sånn karakter at en langvarig streik hadde vært mulig å gjennomføre.

NKS hadde altfor dårlig sentralt grep om denne aksjonen. Det gjorde det mulig at NKSere kunne gå innfor nedlegging av aksjonen utfra helt lokale vurderinger, det gjorde det også mulig for SV-ledelsen i NSU og DUK å skaffe seg kontroll over den formelle ledelsen av aksjonen, noe som var helt unødvendig utfra vår styrke i interesseorganisasjonene. NKS manglende sentrale grep om husleieaksjonen var begrunna ut fra helt reelle kapasitetsproblemer i NKS/AU, men må oppsummeres som en alvorlig feil som hele sentralstyret er ansvarlig for og tar sjølkritikk for. Nederlaget i husleiestreiken var et alvorlig nederlag for studentene.

4. NKS' stilling i studentbevegelsen.

NKS' tallmessige styrke har vært omtrent uendra gjennom mesteparten av perioden. Våren 1982 er det unormalt mange universitetsstudenter^(NKS) som er ferdig å studere, dette betyr at NKS høsten 1982 er en del mindre enn tidligere. Ellers i perioden har vi verva omtrent like mange som har forsvunnet fra NKS. Situasjonen er lite gunstig fordi det nåværende medlemstallet betyr at vi står i kontinuerlig fare for å bli utradet en rekke plasser.

NKS' utvikling i perioden har vært ujevn og springende. Noen steder har gått klart fram, om ikke kvantitativt, så når det

gjelder politisknivå og slagkraft. Andre steder har gått sterkt tilbake. Alt i alt står NKS omtrent like sterkt ved utgangen av landsmøteperioden som da 3. landsmøte ble avholdt. Men pga de store regionale svingningene er enslik helhetlig oppsummering nokså meningsløs. Den ujevne utviklinga har nær sammenheng med i hvilken grad innslaget av sosialdemokratiske ideer ble møtt av aktiv propaganda og kamp for en kommunistisk linje. Det helt avgjørende var hvilken stilling ledelsen på de forskjellige plassene tok i denne kampen.

Problemene i den internasjonale kommunistiske bevegelsen, problemene i AKP og det manglende revolusjonære oppsvinget i vesten måtte med nødvendighet føre til at kommunistiske ideer ble utfordra av sosialdemokratiske ideer. Dette skyldes at Norge er et vellykka sosialdemokratisk land og at disse ideene er blitt hamret inn i oss fra vi ble født. Når begrunnelsene for våre kommunistiske standpunkter er for dårlig funderte og ikke klarer å frigjøre eg fra et religøst forhold til marxismen, vil disse ideene komme i krise. Sosialdemokratisk tankegang vil spre seg både blant studentmassene og i NKS. Det er i realiteten denne utviklinga NKS' sentralstyre høsten 1980 oppsummerte som et alvorlig høyreavvik som hvis det får utvikle seg vil true NKS' eksistens som en kommunistisk organisasjon.

Sentralstyrets hovedstandpunkt er at hvis ikke denne kampen for de kommunistiske grunnprinsippene på en eller annen måte var blitt reist i NKS ville situasjonen i dag vært ytterst alvorlig. Vi skal begrunne dette.

NKS skal være en kommunistisk organisasjon, vårt eksistensgrunnlag er overbevisninga om at en sosialistisk revolusjon er nødvendig. Men kampen for sosialismen er en beinhard klassekamp, som hvis det skal lykkes vil kreve store offer både av dem som skal stå i spissen for revolusjonen, kommunistene og de som skal gjennomføre de. folket. NKS må derfor være en organisasjon av bevisste kommunister som er villige til å ofre svært mye personlige goder som er mulig å oppnå innafor dagens relative velstandssamfunn til fordel for et annet samfunn.

NKS kan derfor ikke være en front av interesskampkjempere, Alta-aktivister og streikestøtteinnsamlere. Men NKS har tildels vært en slik organisasjon. Årsaken til dette ligger bl.a. i at NKS i en periode nedprioriterte studiene i den marxistiske teorien langt under det forsvarlige, slik at de marxistiske tesene i altfor liten grad var kjent og forstått blant NKS' medlemmer. Dette gjelder store deler av organisasjonen. Dette styrket sjølsagt mulighetene for at sosialdemokratiske ideer skulle få oppslutning.

Kampen om NKS' være eller ikke være begynte i realiteten med den såkalte "Breiflabbdiskusjonen" før forrige landsmøte i NKS. Breiflabben stod for standpunktet at NKS burde løsrives fra det kommunistiske partiet og fortsette som en sjølstendig studentorganisasjon som tilslutta seg AKPs standpunkter når man fant det passende. Det skulle ikke være noen organisatorisk tilknytning mellom NKS og AKP. Begrunnelsen vor dette standpunktet var i korte trekk slik: det er udemokratisk at NKS skal være underlagt AKP når NKS ikke har demokratiske rettigheter og anledning til å avgjøre AKPs politikk. Kjerna i argumentasjonen var at den nåværende ordninga var udemokratisk ut fra en borgerlig oppfatning av demokratibegrepet. Mot "Breiflabben" blei det stilt en rekke argumenter. Det viktigste var at det overordna målet for den kommunistiske bevegelsen er å lage revolusjon, sosialisme og kommunisme, organisasjonsforma for bevegelsen må sees i lys av dette, hva er mest formålstjenlig. Et løserevet NKS vil med nødvendighet miste kontakten med arbeiderklassen, det vil føre til flere sentra i den komm. bevegelsen i Norge - fordi hele hensikten med løsrivelsen er at NKS skal kunne ta andre standpunkter enn AKP gjør og kunne motarbeide partiet offentlig.

NKS er oppretta av AKP(m-l) fordi det er en praktisk og nyttig ordning i kampen for sosialismen i Norge i dag. Det er ikke noe prinsipp at komm. partiet skal ha egne studentforbund. Det er noe som avgjøred. av en konkret vurdering. Siden NKS ble oppretta i 1974 har ordninga vist seg å fungere brukbart i kampen.

"Breiflabbens" forslag var derfor å sette visse borgerlige demokratinormer over det strategiske målet for bevegelsen. Det var slik begrunnelsen i hovedsak var. Breiflabben har sjøl oppsummert det slik da han i 1981 tok sjølkritikk for sitt standpunkt:

"Den pågående kampen mot høyreavviket i AKP har satt mine tidligere standpunkter inn i en større sammenheng, og på den måten gjort det reelle innholdet i dem klart. Argumentasjonen for NKS sin løsrivelse fra partiet var i realiteten et eneste stort angrep på den demokratiske sentralismen og prinsippet om partiets ledende rolle. Den individuelle friheten til å mene og si alt mulig tull blei satt som fremste mål. Hva som er nødvendig for at vi skulle kunne utføre vår store misjon, blei suverent oversett."

(Breiflabben i 4. mai januar 1981)

Dette betyr at f.eks. forslag om å nedlegge NKS til fordel for et utbygget parti pluss en løsere front e.l. ikke i seg sjøl er ideer som er uforenlige med marxismen. Det betyr at det konkrete forslaget Breiflabben kom med (løsriving og to sentre - angrep på demokratisk sentralisme) og begrunnelsen hans for dette - er uforenlige med marxismen.

Breiflabben-diskusjonen var en av de viktigste foran siste landsmøte. Men den ble ført med svært ujevn styrke på ulike steder i landet. Spesielt i Oslo var debatten kraftig. På et årsmøte var det to nesten like blokker som stod mot hverandre i saka. Men der er ingen tvil om at Breiflabbens syn etterhvert kom på defensiven gjennom diskusjonen og på landsmøtet fikk forslagene hans bare to stemmer. Men på en del steder ble diskusjonen overhode ikke ført, det gjaldt f.eks. Tromsø. De alvorlige følgene av dette viste seg først to år seinere.

Debatten ga NKS-medlemmene skolering i viktige spørsmål og prinsipper i den marxistiske organisasjonsteorien og la en del av grunnlaget for den seinere framgangen i Oslo og Trondheim. Samtidig førte den manglende diskusjonen i Tromsø til fullt gjennomslag for liknende ideer to år seinere uten at det ble reist særlig kamp mot dem fra lokalt NKS-hold.

Sjølve striden om det navngitte høyreavviket begynte høsten 1980 etter at SK i AKP sommeren samme år hadde offentliggjort teser om høyreavviket som slo fast at det eksisterte et alvorlig høyreavvik i partiet. Sentralstyret i NKS gjorde undersøkelser i NKS og kunne slå fast at svært mange av de tenenser som kunne påvises i AKP også fantes i NKS. På en del oråder var det blitt en viss bedring det siste halve året, bl.a. var organisasjonsarbeidet, kontingentarbeidet og en del andre liknende saker i en viss framgang bl.a. på grunn av erfaringene fra Breiflabbendebatten. Sentralstyret kunne også oppsummere at NKS hadde framgang i det eksterne arbeidet og hadde fått økt oppslutning siden landsmøtet.

Politisk Utvalg oppsummerte situasjonen slik: Etter å ha slått fast at NKS hadde oppnådd viktige framganger ble det slått fast: "Høgreifeila er framleis eit alvorleg problem. Berre eit medvite oppgjer med desse vilkunne gje oss ytterlegare framgang. Undervurdering av desse problema er alvorleg. Etter PUs meining er det ikkje snakk om enkelte tilfeldige feil, men om ein systematisk tedens som gjev seg uttrykk på ei rekke område." Deretter nevner PU ei rekke konkrete eksempler, og legger særlig vekt på høyreavviket i synet på partiets rolle under sosialismen.

Vedtaket ble fatta mot stemmene fra Tromsø og Bergen og det var da også på disse plassene at NKS som kommunistisk organisasjon ble stående ovenfor de viktigste problemene. Vedtaket fulgte ellers hovedlinjene i AKPs SK vedtak om tilsvarende problemer i partiet. Kjerna i vedtaket er at det peker på et systematisk avvik fra de kommunistiske grunnprinsippene, bygging av den kommunistiske organiasjonen, spredning av kommunistisk propaganda, skolering i kommunistisk teori. Det beyr

at den økte oppslutninga om NKS i løpet av det siste året hadde sammeheng med vår innsats i konkrete dagskampsaker og at de nye medlemmene i liten grad fikk være med i en kommunistisk organisasjon.

Høyreavviket i NKS ble diskutert i lenger tid i NKS.Sentralstyret stadfesta PUs vedtak i februar 1981, og utdypa og konkretiserte sitt syn i et nytt vedtak.På dette tidspunktet var flere av sentralstyremedlemmene fra Bergen meldt seg ut, men kameratene fra Tromsø stemte mot vedtaket.

Bergen NKS hadde kjempet i motgang siden 1976.Medlemstallet var stadig synkende, det ble omtrent ikke verva medlemmer. Den eksterne markeringa av NKS gjennom stands,veggaviser,løpesedler,kvalitativt massearbeid var ... lårlig, særlig på saker som ikke var reine dagskampsaker.NKS leda nemlig i perioden en langvarig,mindre husleiestreik og en kortvarig,større. Særlig viktig var det at markeringa mot revisjonistene i SV var fraværende.NKS samarbeidet godt med SV i ledelsen for Samskipnaden og husleiestreiken.Dette var gunstig for dagskampen i dette tilfellet, men det gode samarbeidet og bindinga av ledende NKSere til dette arbeidet gjorde at det ... ikke ble ført kamp mot revisjonistiske ideer.Samtidig utvikla det seg sterke strømninger i NKS som tvilte på eller tok avstand fra grunnleggende prinsipper i marxismen.På overflaten ha dde det karakter av å være kritikk av partiledelsen for feilaktig praktisering av demokratisk sentralisme, men da saka ble satt på spissen under utmeldingene kom det fram prinsipiell motstand mot demokratisk sentralisme.Som sagt var det uunngåelig at slike ideer oppsto.Men i Bergen var det ingen som tok opp kampen mot dem, ledelsen besto av folk som enten støtta disse ideene eller overordna kampen mot reelle feil hos partiledelsen sentralt, kampen mot de feilaktige ideene som ble spredd.Gjenstående NKSere i Bergen har oppsummert dette som en feilaktig, sentristisk holdning som i konsekvens betød fritt spillerom for de som seinerø meldte seg ut.Det hadde også vesentlig betydning at den lokale AKP-ledelsen i stor grad støtta disse synspunktene.

Motsigelsene mellom enkelte folk i ledelsen i Bergen NKS og ml-bevegelsen skjerpa seg etter landsmøtet i partiet, tilsammen meldte 9 personer seg ut rett etter landsmøtet i AKP.

Utviklinga i Tromsø er svært lik den i Bergen. Mange av de utmeldte i Tromsø ville legge skylda på partiet lokalt for den negative utviklinga i NKS. Det er ingen tvil om at partiet har gjort viktige feil i forhold til NKS. I hovedsak er dette feil som går på å unnlate å ta alvorlig på studentorganisasjonen, unnlate å drøfte politiske uenigheter da de oppsto, unnlate å ta opp kampen mot reformistiske ideer blant medlemmene i NKS. NKS-ledelsen anklaget derimot partiet for det motsatte, nemlig utidig innblanding i NKS' affærer, diktat overfor NKS-ledelsen, udemokratisk behandling. Denne kritikken er etter vårt syn

grunnløs. Motsigelsene mellom den tidlige NKS-ledelsen i Tromsø på den ene sida og AKP/Tromsø og sentralstyret i NKS på den andre sida er av politisk karakter. NKS-ledelsen hadde standpunkter og en politisk praksis som er uforenlig med marxismens grunnprinsipper. Et typisk uttrykk er et innlegg i 4. mai som hele ledelsen i Tromsø støtta. Under tittelen "Revolusjonens reservearme" skriver lederen for NKS i Tromsø bl.a. "Reell kvinnekamp er kamp for kvinners objektive interesser, ikke partiets." Videre polemiseres det kraftig mot et avsnitt i NKS' handlingsprogram der det står: "I et strategisk perspektiv er det viktig at det vert utdanna mange kvinnelege intellektuelle som vil nytta kunnskapane sine og ferdighetene sine for arbeiderklassen og folket". Viktigheten av å styrke kvinnes utdanningsmuligheter reduseres altså til et strategisk spørsmål for revolusjonskampen" - er den tidligere lederen av NKS i Tromsø sin kommentar til dette avsnittet. Å peke på det strategisk nødvendige i å mobilisere kvinnene for revolusjon og sosialisme er altså å redusere kvinnekampen. Etter vårt syn er det et helt avgjørende kriterium på kvaliteten i revolusjonæres kvinnekamp at den knyttes til revolusjonering av kvinnene. NKS er ingen kvinneorganisasjon, men en revolusjonær organisasjon.

En rekke andre innlegg i 4.mai og andre fora uttrykker standpunkter som er uforenlige med marxismen. På årsmøtet i Tromsø våren 1981 hadde den gamle ledelsen ikke lagt fram noe forslag til ny ledelse. De hadde heller ikke lagt beretning for perioden. Etter initiativ fra partiet og repr. fra sentralstyret ble det valgt et interimstyre som skulle forberede nytt årsmøte. Tre fra den gamle ledelsen og to nye ble valgt. Dette interimstyret hadde aldri noe møte, men på høsten innkalte de tre til et medlemsmøte med en innledning som konkluderte med at NKS burde nedlegges i sin nåværende form som AKPs studentorganisasjon. Både partiet og sentralstyret ble bevisst holdt utafør dette møtet. På denne bakgrunn vedtok AKP lokalt å avsette de tre i interimsstyret. Dette vedtaket har sentralstyrets fulle støtte. Seinere ble denne disiplinærforføyninga mot de tre brukt som avgjørende påskudd for å organisere en større utmeldingskampanje fra NKS og AKP i Tromsø. I alt var det 21 underskrifter på ei underskriftsliste, en del av disse var ikke organisert hverken i NKS eller AKP.

I ettertid er det lett å se at sentralstyret burde grepet inn mot forholdene i Tromsø langt tidligere. Vi hadde på et relativt tidlig tidspunkt kjennskap til situasjonen i hovedtrekk. Vi undervurderte høyreavvikets styrke og alvorlige karakterer i Tromsø.

Vi har gått såpass utførlig inn på utviklinga i Bergen og Tromsø fordi vi mener disse tilfellene gir oss noen viktige lærdommer. For det første viser dette betydninga av å være på vakt mot utglidning av kommunistiske normer og disiplin. Folka i Tromsø så seg ikke forplikta av våre vedtekter og brøt dem på en rekke punkt. Dette gjorde enhver kameratslig diskusjon for å løse opp i motsigelsene umulig. For det andre viser disse eksemplene at sosialdemokratiske ideer må bekjempes innafør den kommunistiske organisasjonen. I Tromsø gikk eksplisitte politiske linjer mot AKP og demokratisk sentralisme hånd i hånd med en nedbygging og oppløsning av organisasjonen. Det samme skjedde i Bergen. For det tredje viser dette den svære betydninga av skolering i marxismen. En stor del av de utmeldte i NKS i Tromsø var verva av den tidligere NKS-ledelsen

og systematisk blitt fostra på anti-parti-linjer. Dermed var det også svært vanskelig å komme inn og forsøke å motvirke ei slik negativ utvikling. Disse eksemplene viser også hvor sårbart NKS er for borgerlig innflytelse så lenge vi ikke har en grunnskolering i marxismen. For det fjerde viser dette betydninga av en systematisk styrking av NKS som en kommunistisk organisasjon. Både i Bergen og Tromsø var det særegne kommunistiske arbeidet neglisjert.

5. Skolering og studiearbeid.

I perioden har interessa for studier og skolering i marxismen tatt seg kraftig opp i NKS. "oppdagelsen" av at marxismen ikkje hadde svar på alle spørsmål og at den ikkje er en religion har ikke ført til defaitisme og resignasjon, men til økt vilje og innstats for å tilegne seg teorien og etter evne være med på diskusjonen og arbeidet for å utvikle marxismen vidare på ulike områder. Men også på dette området har det vært store regionale forskjeller mellom distrikter og lag. En del lag har prioritert studiearbeidet høyt. Andre lag har gjerne villet studere marxisme, men har undervurdert hva det krever av innsats. Mange medlemmer og lag har ikke oppfatta dette som ei særskilt politisk oppgave, men som kommer til andre oppgaver. Resultatet blir ofte at det systematiske skoleringsarbeidet blir fraværende, man overlater dette til den enkeltes personlige initiativ. Personlig initiativ er sjølsagt bra (i virkeligheten er det en forutsetning for et vellykka skoleringsarbeid), men det er ikke tilstrekkelig.

Sentralstyret har i hele perioden sett på sommerleirene som et utmerka middel til å høyne skoleringsnivået i NKS. Helt siden sommliren. i 1980 har vi lagt vekt på å bruke sommerleiren til skolering i marxismen. Særleg sommerleiren 1981 var vellykka, den var for oss alle som var der et godt eksempel på at marxistisk politisk økonomi slett ikke er "for vanskelig" eller bare for eksperter. Her fikk vi i løpet av en uke heva nivået betydelig og fikk stimulert til fortsatte studier på økonomi og andre sentrale områder i marxismen.

Erfaringene fra leirene viser at disse gir NKS en enestående mulighet til å få et bedre grep om både om den marxistiske teorien og om kunnskap om f.eks imperialismen og norsk økonomi i 80-åra. Sentralstyret har undervurdert de store mulighetene som sommerleirene byr oss, og har i for liten grad jobba systematisk for å trekke medlemmer, sympatisører og andre til leirene.

De vellykka sommerleirene har i for liten grad blitt fulgt opp i arbeidet i resten av året. Studiematerialet som sentralstyret har utarbeida har etter vårt syn vært godt egna, men dette har i for liten grad blitt brukt i laga. De stedene som har brukt dette materialet har gode erfaringer. Et typisk trekk er at laga ikke har greidd å inkorporere studiearbeidet i det øvrige lagsarbeidet. En rekke unntak fra dette fins, men det er likevel en klar tendens. Det viser seg at organisasjonen på alle nivå undervurderer hva som skal til av kader og tid for å få i gang skikkelig arbeid på dette området. Dette viser seg også i interndebuttene i medlemsavisene. Her er det altfor få som deltar. En vesentlig årsak til dette er nettopp mangel på diskusjon om f.eks. den marxistiske teorien i NKS.

Landsmøtet i partiet vedtok at bevegelsen i denne perioden skal gjennomføre en omfattende diskusjon med sikte på å legge grunnlaget for en revolusjonær sosialistisk strategi for Norge. En rekke tiltak er satt i verk av sentralkomiteen i partiet for å få fart i dette arbeidet. Høsten 1982 kommer "Kapitalen" ut. Hele partiet skal gjennom en diskusjons- og studiebevegelse om sosialisme. NKS vil også ta del i denne. Det er ingen tvil om at dersom dette arbeidet skal lykkes krever det et omfattende og oppofrende arbeid fra hele den kommunistiske bevegelsen i Norge. Etter sentralstyret sin mening vil det være viktig at vi i NKS legger vekt på å bruke våre spesielle ressurser i denne diskusjonen. De siste åra har vi i for liten grad knytta vårt studiearbeid til det arbeidet som drives i resten av bevegelsen på dette området.

6. Interessekamp og utdanningspolitikk.

Helt siden 1977/78 har NKS hatt interessekamp og utdanningspolitikk som sin sentrale eksterne oppgave. Dette har etter sentralstyrets oppfatning vært en riktig prioritering som har gitt en rekke resultater. For det første er NKS en liten organisasjon som trenger å konsentrere seg om få oppgaver i lenger tid for nå synlige resultater. En langvarig sentral oppgave som er felles for hele landet, vil dessuten gi NKS et mer helhetlig preg. Dette er fortsatt et problem ettersom organisasjonen spriker ganske mye, men prioriteringa av interesskampen har virka gunstig her. For det andre har NKS gjennom en så langvarig satsing vært i stand til å utvikle en ganske brukbar politikk, både strategisk og taktisk på utdanningspolitikk. Sentralstyret er uenig med dem som hevder at vi fullstendig mangler en helhetlig utdanningspolitikk. Tvertimot har vi denne perioden kommet ganske langt i å tilpasse ml-bevegelsens 10 år gamle utdanningspolitikk til 80-åras konkrete problemer. For det tredje har dette gjort det mulig å vinne oppslutning for vår politikk blant en stor del av studentene. NKS har vært i stand til å lede og stå i spissen for flere av de største studentaksjonene som har vært i Norge. Dermed har det også gitt NKS sympati og gjort oss kjent blant studentene. For det fjerde har prioritering av IK vært riktig fordi utviklinga av den statlige utdanningspolitikken har stilt en rekke spørsmål svært skarpt og konkret for studentmassen i perioden. Studentene har vært opptatt av slike spørsmål, staten har samtidig satt inn omfattende forsøk på å endre utdanninga i en mer kapitalvennlig retning. Dette har gjort at det objektive grunnlaget for å mobilisere studentene på dette området har vært store.

Den langvarige prioriteringa av interessekampen har hatt en viktig skadelig bitendens. Vi har sett tendenser til økonomisme. Denne har ytra seg på i hovedsak to måter. For det første har arbeidet med den konkrete utdanningspolitikken i liten grad vært satt i sammenheng med de strategiske måla vi kjemper for. I enk-

elte tilfelle har disse problemene gjort enkelte NKS-lag til en organisasjon for framskredne interesskampaktivister, men de har i liten grad fått anledning til å utvikle seg til kommunister og skolerte marxister. På samme måte har særlig vervinga og sympatisørarbeidet blitt neglisjert sjøl om vi har hatt store muligheter til dette gjennom de mange kontaktene vi har knytta gjennom ik-arbeidet. For det andre har satsinga på IK gått utover andre arbeidsområder. Vi har i liten grad evna å utvikle en allsidig politikk for å revolusjonere studentene. F.eks. har NKS i perioden i liten grad jobba med fagkritikk. Vår linje i forhold til det faglige arbeidet har i praksis vært å neglisjere det, uten at det har reist seg åpne protester mot f.eks. handlingsprogrammet som slår fast at dette arbeidet må stå sentralt i NKS. NKS har begrensa med ressurser, men dette kan ikke være et argument for en neglisjering av det faglige arbeidet.

Vi har i lang tid stilt spørsmålet: Hvordan være interessekampaktivist og kommunist samtidig? eller for å si det på en annen måte: Hvordan skal vi knytte kampen for dagskarav sammen med kampen for de strategiske måla? Vi oppfatter dette problemet i dag som et spørsmål om kvalitativt massearbeid. Med formann Maos ord dreier det seg om "være fisken i vannet" - ikke være som vann i vann". Det vil si at vår oppgave må være å bruke kontakten vi oppnår med folk gjennom fagforeningsarbeid og den tilliten vi oppnår gjennom det til bygging av NKS, spredning av anti-kapitalistiske og sosialistiske ideer, osv. Dette er en krevende oppgave som krever tålmodighet og langsiktig planlegging, men det er ene og alene på grunn av dette arbeidet vi er organisert i NKS. Arbeidet med interessekamp og utdanningspolitikk danner i dag, pga de reelle bevegelser blant massene på disse spørsmåla, et godt utgangspunkt for å kunne vinne framgang for de kommunistiske ideene.

Arbeidet på Sogn studentby i Oslo kan stå som eksempel på hva som er mulig og på hva som trengs. Sogn har hatt to husleiestreiker i perioden, begge har vært leda av NKS. Vårt grep om denne sentrale streikebyen førte i begge tilfelle til sterk innflytelse over

streikens utvikling. I 1980 måtte SV-ledelsen i NSU innhente vår tillatelse før de gikk inn for avblåsing. De våget ikke å ta en slik avgjørelse på egenhånd. Vi mener fortsatt at nedlegging på det tidspunkt var riktig og vi støtta derfor NSU-ledelsen. I 1982 hadde NSU-ledelsen skaffa seg et bedre grep om den sentrale streikeledelsen, slik at de tok sjansen på å nedlegge streiken mot vår vilje på et helt feilaktig tidspunkt, dvs. før det var oppnådd noe som helst og mens kampvilja på de fleste plassene fortsatt var høy. Men det ble organisert en opposisjon mot nedleggingslinja som riktignok ikke kunne endre den nedlegginga som var et faktum, men som betød en kraftig styrking av kamplinja blant studentbyboerne og som førte til SV-ledelsens fall i NSU. Sogn sto sammen med Bergen i spissen for denne opposisjonen. Men den viktigste forskjellen mellom 1980 og 1982 var den systematiske utnyttinga av streiken og streikesituasjonen til bygging av NKS. Man bygde opp et sosialt miljø rundt NKS, dobla antall KK-abonnenter, gjenoppretting av KK-budrute, styrking av Leieboerutvalget (som seinere tilslutta seg Faglig Solidaritet 1. mai). Foreløpig er det lite resultat i form av verving, men dette er det nå meget bra muligheter for. Den viktigste lærdommen er at det progressive, kampvillige sosiale miljøet som ble bygget opp rundt streiken systematisk ble brukt som utgangspunkt for kommunistisk arbeid og forsøk på å vinne de streikende aktivistene for kommunismen.

De økonomistiske tendensene har vært særlig markerte i de perioder og på de plasser der vi har hatt enhet med SV/Sosialistisk Front i ulike ineteressekampsammenhenger. I flere tilfelle har denne enheten - som vel og merke ofte har vært progressiv og nødvendig-blitt overordna den like nødvendige markeringa mot SV. Man har unnlatt å ta opp kampen mot SV for ikke å ødelegge enheten i interessekampen. Ett sted ble NKS pressa til å la være å spre et nummer av HMG fordi SV trua med å trekke seg fra et enhetsopplegg hvis det ble gjort. Dette betyr ikke at det til enhver tid må polemiseres mot SV, og at allianser med dem bare er tillatt hvis man samtidig slår dem i en eller annen sak. Men det betyr at markering mot SVs revisjonistiske og reformistiske politikk må utgjøre en sentral del av vårt arbeid og ikke kan legges ned til fordel for ulike former for "enhetsopplegg". Det er grunn til å minne om SVs

sterke innflytelse i studentkretser. Ved valg får de f.eks. nærmere 30% av Oslo-studentenes stemmer.

Disse problemene ble noe lettere å takle da SV i løpet av 1981 la om utdanningspolitikken sin tilbake til den gamle: støtte til sosialdemokratiets "utjæmningspolitikk", mot husleieeksjoner som varer mer enn tre dager, omfordeling som hovedlinja i studiefinansieringskampen osv. Sentralstyret vil i denne situasjonen understreke nødvendigheten av å opprettholde og kjempe for enhet der det faktisk er grunnlag for det. Ved å ta opp kampen og mobilisere massene mot SVs feilaktige linjer har vi vår eneste mulighet til å presse SV-ledelsen til å innnta riktige standpunkter.

De økonomistiske tendensene er svært tydelige i NKS-propagandaen våren 1980, særlig HMG legger da ensidig vekt på propaganda for fronten, og svært liten vekt på å gi en dypere, marxistisk forklaring på krisesyntomene. Dette har endra seg det siste året gjennom opp-prioritering av HMG både økonomisk og kadermessig.

Perioden har vært prega av en ideologisk omlegging i borgerskapets utdanningsretorikk. SV har hoppa rett på denne kosmetiske endringa. Mest drastisk vises det i følgende eksempel: samtidig som SV hyller kampen mot Ottosenkomiteen (Videreutdanningskomiteen som i 1966-70 ga ut flere innstillinger om den helhetlige utviklinga av den høyere utdanninga, med bl.a. ofattende rasjonaliseringsforslag. Se f.eks. NKS-boka "Interessekamp og fagkrittikk" som den norske studenbevegelsens høyeste stadium, hyller de nøyaktig de samme forslaga når de i dag er reist av DNA i ulike stortingsmeldinger. Det gjelder f.eks. flosklene om "livslang læring". En av de ledende ikke-kommunistene ifronten mot Ottosen-komiteen var Harald Berntsen (senere kjent som leder for diverse "ultra-venstregrupper"), Hanlaget i 1970 en polemikk mot Ottosenkomiteens forslag til livslang læring som i innhold minner svært mye om NKs polemikk mot Stortingsmeldinga om "arbeid og utdanning".

Dette betyr at NKS er den eneste organiserte kraft som i dag står mot borgerskapets nye utdanningsideologi overfor høyere utdanning. Dette har sjølsagt gjort det vanskelig å organisere motstanden. Men erfaringene viser at det slett ikke er umulig,

særlig hvis en tar utgangspunkt i de konkrete endringene dette vil bety for studentene. To eksempler:

IFellesrådet for sosialskolestudenter (FR) satt SV med reint flertall da denne landsmøteperioden begynte. Ved utgangen av landsmøteperioden er det vi som nærmest bestemmer politikken i organisasjonen. Årsaken til dette er kampen om sosionomutdanninga. SV sto på ei linje som i praksis ville bety å nedlegge sosionomutdanninga og sosionomyrket., gjøre om sosialskolene til et seminar i SV-ideologi og avprofesjonalisere hele greia. Forslaget var på mange punkter i tråd med DNA-regjeringas syn på høyere utdanning: Mest mulig allmenn svada, minst mulig konkret fagkunnskap - for å gjøre de utdanna mest mulig tilpassningsvennlige og omskoleringsbare. SVs syn var at sosionomer undertrykte arbeiderklassen enkeltvis og i grupper og spredde borgerlig ideologi: SV mente dette var hovedsida ved deres arbeid. Denne linja førte til totalt nederlag for SV i FR . De tapte slaget om utdanningspolitikken, det er nokså vanskelig å få studenter med på en offensiv politikk for å legge ned sin egen utdanning. Men samtidig spilte de seg utover sidelinja i andre spørsmål, studentene mista tilliten til folk som kunne hevde sånt. Våre folk i FR førte dessuten en langt smidigere taktikk og understreka at FR skulle være en partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon med vekt på å være en organisasjon for sosialskolestudentene. SV kjørte sin vanlige organisasjonssjåvinistiske linje der det viktigste er å velge SVere inn i ledende verv, uansett om de har gjort noe, kan noe eller er villig til å gjøre noe, . . . (Det siste kom tydeligst fram på LNL-landsmøtet i 1980, da SV valgte folk inn i sentrale organer som de visste ikke kom til å fungere der, bare for å hindre at våre folk eller uavhengigge aktivister ble valgt.

Et annet eksempel: I LNL (Landslaget for norske lærerstudenter) har SV fortsatt makta og beholder den ved et effektivt anti-kommunistisk arbeid. Pga. vansker med å mobilisere NKS-medlemmene til å jobbe i LNL, har vi ikke klart å stoppe dette. Men det er verdt å merke seg at sjøl om SV-ledelsen i interne kriv hevder at "NKS er blitt mer reaksjonære ved f.eks. å støtte de reaksjonære profesjonsinteressene", så bekjemper LNL det som er et av de

viktigste punktene i borgerskapets nye utdanningapolitiske linje, nemlig å nedlegge lærerutdanninga og åpne skolene for enhver. De tør simpelthen ikke ta konsekvensen av sitt eget standpunkt og bekjempe lærernes reaksjonære privilegier, som f.eks. at man må ha lærerskolen for å bli fast ansatt lærer og medlem i Norsk Lærslag.

NKS har hatt en viss framgang i arbeidet med å gjøre interesseorganisasjone til virkelige fagforeninger. Dette har sjølsagt også sammenheng med generelt sterkere objektivt grunnlag for studentorganisering som kan gjøre noe med forverringene. NKS har gjennom hele perioden systematisk forsøkt å innrette arbeidet i interesseorganisasjonene etter følgende to linjer. For det første jobbe fram bevisstheten om nødvendigheten av aktiv organisering - fagorganisering - av studenter, grunnplansorganisering er viktigst. Aktive lokallag er kjerna i organisasjonen. Dette har ført til overslag. Enkelte vil overhode ikke prioritere sentralt arbeid i interesseorganisasjoner. Dette er en farlig linje, fordi det med nødvendighet betyr at SV overtar disse organisasjonene og bekjemper grunnplansbygging. Deesuten er en sterk ledelse nødvendig for å kunne få en organisasjon som er effektiv på grunnplanet. (Dette har vi erfaringer for fra NKS egen historie...) I dette arbeidet har vi klart å utvikle forholdsvis breie allianser i kampen mot SVs organisasjonssjåvinistiske linjer. For det andre har vi også fått oppslutning om at det viktigste er å velge ledelser i organisasjonene som består av folk som har vist seg som dyktige representanter for studentenes interesser, der partipolitisk syn er underordna. Denne linja må vi fortsette, det er den eneste som kan styrke interesseorganisasjonene.

